І чужому научайтесь,
Свого не цурайтесь . . .
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюз: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXIII. Ч. 155. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 23-го СЕРПНЯ 1966 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, AUGUST 23, 1966 No. 155. VOL. LXXIII.

ОСТАННІ ВІСТІ

Понеділок, 22 серпня 1966 р.

В АМЕРИЦІ

ЗАКІНЧИВСЯ 43-ДЕННИЙ СТРАЙК на п'ятьох летунських лініях, коли 19-го серпня 35,000 летунських механіків ратифікували договір про працю між Міжнародним Товариством Механіків і власниками летунських ліній: Транс Ворлд, Істерн, Нешенел, Нортвест і Юнайтед. В суботу 20-го серпня відновлено летунський рух на 50 відсотків, а в неділю пасажирський рух був вже майже нормальний. Летунські механіки дістали збільшення платні на 4.9 відсотка в порівнянні з передстрайковою винагородою за працю. Уряд є проти такого великого збільшення, уважаючи, що воно повинно виносити найбільше 3.2 відсотка.

ПІД ЧАС ПЕРЕСЛУХАНЬ в Палатній Комісії в справах протиамериканської діяльности викинено двох свідків із залі переслухання а 12-ох викинено й заарештовано за те, що спричиняли заворушення. Виконний голова цієї Комісії конгресмен демократ із Тексасу Джо Р. Пул заявив, що переслухання закінчені, і Комісія має повні інформації про те, що революційні провідники комуністів в Америці допомагали В'єтконгові. Під час чотирьох днів переслухання 50 осіб були заарештовані за невідповідну поведінку в Конгресовій Комісії. Під час переслухання чути було свисти, крики та образливі слова на адресу членів Комісії. Конгресмен Пул заповідає внести законопроєкт про заборону американцям допомагати ворогам ЗДА.

ЦЬОГО ТИЖНЯ ЗДА ВИПУСКАЮТЬ дві величезні ракети з летовища Кейп Кеннеді на Флориді: в середу 24-го серпня о годині 10-ій перед полуднем найсильнішу ракету в арсеналі Департаменту Оборони „Титан" 3, який має викинути в космос 8 комунаційних сателітів. Ці сателіти мають кружляти довкола Землі понад рівником та передавати військові інформації із ЗДА до всіх частин світу, де є американські збройні сили, в тому і до В'єтнаму. В четвер 25-го серпня випустять за допомогою найсильнішої американської ракети „Сатурн" 1 космічний корабель Аполло без астронавтів, який має перелетіти 17.825 миль та вернутися до атмосфери, щоб можна було випробувати горяч на його щиті.

ЕКОНОМІСТ ОЦІНЮЄ БАГАТСТВО ЗДА на 2.2 трильйона. Професор Джан В. Кендрік гадає, що майно цієї країни із 88 більйонів дол. у 1900-му році збільшилося до 1964-го року до 2.2 трильйона дол. Треба пригадати, що ЗДА мають річну продукцію, яка становить коло 732 більйонів дол., і тому уважається цю країну за багату. Але проф. Кендрік не зараховує до „майна" вартості щорічної людської праці, як це робиться при оцінці річної продукції, коли оцінюється вартість випродукування товарів і вартість виконаної людьми праці.

ЗААРЕШТУВАЛИ ГОЛОВУ ПРАВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ так званих Мінутменів, який закликає до вишколу для боротьби проти комуністичних партизанів. Поліція в Кензас Ситі, Мізурі, 20-го серпня заарештувала 42-річного Роберта Болівара Де Пу і його 21-річну секретарку пані Синдру Мелвілл. Де Пу заарештований за те, що порушив закон про зброю, а пані Мелвілл за спротив судовим маршалам і перешкоду у виконанні ними їхнього обов'язку. Де Пу голосить, що треба вишколити американських громадян в обходженні зі зброєю, щоб можна було протиставитися комуністам. Заарештованих звільнено за кавцією у висоті 7,500 дол. - 5,000 дол. 6 інших осіб оскаржені в тому, що мали зброю без реєстрації і без заплачення податку.

У СВІТІ

ЗАХІДНЬО-НІМЕЦЬКИЙ КАНЦЛЕР ЛЮДВІҐ ЕРГАРД ЗАЯВИВ в інтерв'ю з журналом „Ді Вельт", що він, Ергард, залишиться на свому пості аж до нових виборів в 1969 році. Він рішуче відкинув вимогу соціял-демократів, щоб уряд Ергарда подався до димісії і розписав нові вибори внаслідку труднощів в німецькому важкому промислі та зросту популярности соціялістичної партії. Ергард заявив, що уступить, коли парлямент висловить йому недовір'я — що є виключеною річчю.

У ДВОХ ГОРИСТИХ ПОВІТАХ ТУРЕЧЧИНИ СТАВСЯ ПІД КІНЕЦЬ МИНУЛОГО ТИЖНЯ КІЛЬКАКРАТНИЙ ЗЕМЛЕТРУС, внаслідку якого згинуло понад 2.000 осіб. Міста Ерзурум і Гініс лежать в руїнах. Докладного числа жертв ще довго не можна буде устійнити. Прем'єр Сулейман Демірель проголосив, що рятункова акція і всебічна допомога потерпілим, це найперша державна проблема.

МАЛЯЙЗІЯ І ТАЇ (СІЯМ) ПЕРЕГОВОРЮЮТЬ про скоординування акції поборювання комуністичних партизанів, які турбують ці обидві південно-азійські держави. Провідником тих партизанів є китаєць Чін Пенґ, який утік з Маляйзії, коли то ще британське військо винищило комуністичну партизанку на Маляйському півострові. Від недавна ті комуністичні партизантські рештки дістають видатну допомогу від Комуністичного Китаю, який проповідує гасло „визвольних воєн".

ФРАНЦУЗЬКІ ГАЗЕТИ ВИСЛОВЛЮЮТЬ ДУМКУ, що уряд де Ґолля-Помпіду заборонить переведення в Парижі англійськими й французькими комунофільськими чи таки просто комуністичними пацифістами з інтелектуальних кол „суду" над президентом Джансоном та іншими американськими „воєнними злочинцями". У керівних французьких колах буцім-то здають собі справу, що таке негідне видовище ще гірше попсувало б французько-американські взаємини.

В ЄГИПТІ ВІЙСЬКОВИЙ СУД засудив на досмертню в'язницю Мустафа Аміна, 53-річного засновника й редактора найбільш впливового щоденника „Аль Ахрам" за буцім-то шпигунську роботу в користь американської Центральної Розвідчої Агенції. Однак сам суд звільнив того арабського редактора від закиду, що він виявляв американцям єгипетські військові тайни. Інформації, що їх давав Амін мали бути політичного й господарського характеру. Його арештували 13 місяців тому, коли він снідав у своїй віллі біля Александрії з атташе американської амбасади Брусом Тейлором Оделлом. Амін ввесь час твердив, що він невинний.

9 АЗІЙСЬКИХ ДЕРЖАВ ПЕРЕВОДЯТЬ нову конференцію над співпрацею в культурній, технічній і економічній ділянках. Тими державами є Австралія, Нова Зеляндія, Японія, Південна Корея, Вільний Китай, Філіппіни, Південний В'єтнам, Таї (Сіям) і Маляйзія. Конференція відбувається в столиці Таї Банґкоку, а її міністер закордонних справ Танат Хоман головує. Перша зустріч тих держав відбулась в червні ц. р.

Президент відбув дводенну неполітичну подорож по 5-ох стейтах

Лубек, Мейн. — Президент Джансон в п'ятницю і суботу, 20 і 21-го серпня відбув „неполітичну" подорож по п'ятьох північно-східних стейтах, під час якої виголосив кілька промов, в яких порушував різні внутрішні проблеми. Президент відвідав Ню Йорк, Ровд Айленд, Вермонт і Мейн. В Ровд Айленді Президент був на конвенції Університету, де йому надали почесний докторат права. У Бріджпорті, Президент виголосив промову про проблему очищення води. З Президентом їздили і республіканські конґресмени, сенатори і губернатори, які мимоволі були свідками того, як Президент підтримував демократичних кандидатів на конґресменів в цьогорічних виборах. В стейті Ню Йорк в п'ятницю були присутні на промовах Президента губернатор Рокефеллер і сенатор Джевітс, а в стейтах Нової Англії сенатор республіканець Джордж Д. Ейкен із Вермонту.

Першого дня своєї поїздки Президент промовляв у Боффало і в Сиракюзах та в Елленвіллі коло Союзівки, де і заночував. У Боффало Президент порушив міську проблему, а саме занечищену воду в озері Ірі. Президент сказав, що проблема занечищеної води, це наслідки американського багатства. Занечищують воду в озері великі промислові заведення в Боффало і в Клівленді та Толідо та в численних менших містах. Президент повідомив, що вже заключено перший контракт згідно з законом про якість води із 1965 року, щоб фільтрувати воду в околиці Клівленду, але з чистої води користати будуть всі люди, які живуть над цим озером, і які зможуть купатися, плавати та ловити рибу в озері Ірі. Після Боффала Президент промовляв у Сиракюзах, Н. Й. Промовляючи до великої розентузіязмованої маси народу в долині міста, Президент назвав соромом те, як використовують власники домів бідних мешканців міських нетрів. Щоб скінчити з цією експлюатацією, Президент зарядив збільшити число центрів правної поради, щоб допомогти комірникам дістати безпечні і здорові мешкання. Цю подорож президента вважають „не політичною", але в дійсності вона має за ціль вже тепер підтримати демократів в цьогорічних виборах, головним чином конґресменів, які стараються про перевибір. Президент порушив і справу посухи в трьох східних стейтах Ню Джерзі, Ню Йорку і Делеваре і заявив, що хоч дощ впав в останніх днях, то конче потрібний консерваційний плян для цього району.

Джансон конферував із Пірсоном в справі В'єтнаму

Кемпобелло, Ню Бронсвік, Канада. — В неділю 21-серпня президент Джансон конферував із канадійським прем'єром Лестером Б. Пірсоном на острові Кемпобелло, де є посілість колишнього президента Ф. Д. Рузвельта. Темою двогодинної конференції були численні проблеми закордонної політики, в тому і справа В'єтнаму. Обидва державні мужі були на Богослужбі в англіканській церкві св. Анни в Кемпобелло, а після того конферували в готелі Розмавний на суходолі в Ню Бронсвіку. Після конференції обидва державні мужі вернулися на Кемпобелло, де промовляли до численно зібраних людей, які зібралися, щоб привітати американського гостя і свого прем'єра. Розмова Джансона із Пірсоном відбувалася в дуже приязній атмосфері, чим вона відрізнювалася від конференції канадійського прем'єра із американським президентом в Кемпі Дейвіда в 1965-му році. Пізніше, вже в цьому році Пірсон промовляв у Філядельфії, де пропонував, щоб ЗДА припинили бомбардувати Північний В'єтнам, щоб створити прихильнішу атмосферу для мирних переговорів. Президент Джансон не був вдоволений із цієї промови Пірсона. Секретар Білого Дому Білл Д. Моєрс повідомив, що крім В'єтнаму темою конференції були економічні проблеми, справа торгівлі, проблеми африканські та справа Північного Атлантійського Порозуміння (НАТО). Ані Моєрс ані канадійський пресовий секретар Ричард О'Геґен не хотіли виявити подробиць цих розмов. В неділю пополудні президент Джансон був вже у Вашинґтоні.

Орбітер посилає чисті світлини з Місяця

Пасадіна, Каліфорнія. — Американський Лунар Орбітер кружляє близько поверхні Місяця і висилає за допомогою фотографічного влаштування, заінстальованого в цьому космічному кораблі, чисті світлини поверхні цього віковічного супутника нашої землі. В неділю згідно із звідомленнями, Орбітер приблизився на 36 миль до Місяця і переслав за допомогою телевізійних апаратів фотосвітлини зворотньої частини Місяця, що були зроблені ще в п'ятницю і суботу і затримані в апараті. Прислані в неділю світлини є найкращими із дотеперішніх зроблених Орбітером, починаючи з 18-им серпня, — повідомив представник державної агенції для космічних летів. Сподіваються, що світлини, зроблені в неділю з близької віддалі від поверхні Місяця будуть ще кращі. Наудовці побоювались, що швидко-оборотна камера, яка виявила деякі дефекти, не зможе працювати. Та останні світлини вказують, що це був тимчасовий дефект, викликаний оборотами камери. Орбітер має завдання знайти найкраще місце, на якому зможе осісти міжпланетний корабель Аполло з американськими астронавтами. Вже дотеперішні „звідомлення" Орбітера дуже корисні для науковців і вже вони дають змогу плянувати висилку американських астронавтів на Місяць. Сподіваються, що сила гравітації Місяця притягне Орбітера ще ближче поверхні цього природного земного сателіта на яких 26 миль віддалі. В понеділок космічна стація в Каліфорнії отримає світлини, що їх зробила заінстальована на Орбітері камера в неділю.

Ікер і Понеділок виступили на Союзівці

Союзівка, Керґонксон, Н. Й. — Атракцією недільного літературного вечора на літній оселі Українського Народного Союзу в Керґонксоні, на Союзівці був виступ двох популярних українських письменників Івана Керницького - Ікера і Миколи Понеділка. Обидва письменники читали нові свої твори, головно гуморески. Письменників запрезентував широкій публіці головний редактор „Свободи" Антін Драган. Публіка дуже безпосередньо прийняла виступ цих своїх улюбленців, обдаровуючи їх щирими оплесками. Деякі твори витиснули сльозини у слухачів, а при рецитуванні свого оповідання „Журо, моя журо", пустив сльозинку самий автор Микола Понеділок.

Репрезентанти УККА відвідали літні оселі молоді

Ню Йорк. — Минулої суботи і неділі, 20-го і 21-го серпня репрезентанти Українського Конґресового Комітету Америки у складі: його екзекутивний віце-президент Йосип Лисогір, директор канцелярії мґр. Іван Базарко, референт молоді інж. Роман Рогожа, заступник голови Шкільної Ради проф. Михайло Лисогір й урядовець канцелярії Богдан Мисько відвідали оселі української молоді, що розташовані в гористих околицях стейту Ню Йорк. В суботу репрезентанти УККА відвідали курси українознавства на Союзівці, як також сусідній табір молоді ОДУМ в Акорді і табір СУМА в Елленвілі. В неділю делегація УККА побувала на Пластовому вишкільному таборі на Вовчій тропі в Іст Четґемі. Під час цих відвідин репрезентанти нашої центральної установи оглянули приміщення таборів і їхнє устаткування, познайомились з програмами таборового виховання та й інформували рівночасно молодь про працю і діяльність УККА, про цілі й завдання цієї репрезентативної української установи у ЗДА, залишаючи для молоді відповідну інформативну літературу.

На Союзівці знайомили гостей з навчальною і виховною програмою директор курсів українознавства проф. д-р Василь Стецюк, як також викладачі на цих курсах. На оселі української молоді ОДУМ прибувших гостей від УККА прийняли й інформували голова Центрального Комітету ОДУМ Микола Францужненко, члени Краєвої Управи ОДУМ Євген Федоренко, Леонід Чудовський та й Іван Павленко, голова Виховної Ради на Америку. На оселі СУМА зустріли делегацію УККА й її інформували про табір голова Головної Управи СУМА Лев Футала, заступник голови інж. Микола Семанишин і голова Контрольної Комісії Михайло Фурда, як також команда табору з командантом Евгеном Курилом у проводі, та й головний виховник д-р Михайло Кушнір, головний булавний Евген Гановський і виховники викладачі на таборі д-р Петро Мірчук, гість з Европи Григорій Васькович, що є членом Центральної Виховної Ради СУМА, і проф. Калинович, як також адміністратор оселі сотник Юрій Кононів, інструкторка Іванна Кононів, і члени Головної Управи СУМА Іван Кобаса, Володимир Костик і Антін Нікончук. На таборі СУМА перебуває 140 учасників.

На Пластові оселі на Вовчій тропі в Іст Четґемі побували репрезентанти УККА в неділю 21-го серпня. Гостей зустріли голова Краєвої Пластової Старшини Юрій Ференцевич, управитель оселі і член КПС Ярослав Бойдуник, командант табору юнаків Тарас Триш, командант табору новаків Володимир Мельник, адміністратор табору Володимир Сушків та Михайло Юзенів від Краєвої Команди Пластових таборів, як також Валентина Ширай, командантка спеціяльного вишкільного табору „Стежки культури", що його веде Курінь пластунок „Перші стежі". При зустрічі, під час якої гості познайомились з виховно-вишкільною програмою юнацького і новацького таборів, де перебуває близько три сотні молодих пластунів, як також програмою табору „Стежки культури" були приявні і обидва таборові лікарі, пластуни-сеньйори д-р Кострубяк і д-р Волянський. Гості УККА вислухали Богослуження, що його відправив таборовий катехит о. В. Данилів, як також були приявні під час апелю пластунів, в якому взяли участь два курені юначок і юнаків СУМА з табору в Елленвілі, що були в той час гістьми на Пластовому таборі, під проводом команданта Евгена Курила.

Москва закидає Пейпінґові „злобні наклепи" на її адресу

Москва. — Московська „Правда" з неділі 21 серпня закинула Комуністичному Китаєві, що той веде „злобні наклепи" проти Совєтського Союзу та його компартії. Закиди „Правди" стосуються проголошеного 13 серпня ц. р. обширного комунікату про хід і вислід 12-денного пленарного засідання Центрального Комітету партії Комкитаю, в котрому — то комунікаті зневажливо висловлювалося про совєтську ніби-то тільки поверховну і далеко недостатню допомогу Північному В'єтнамові та про неможливість ведення одностайної допомоги в'єтнамським комуністам з уваги на „модерний ревізіонізм" Москви. Москва звичайно промовчує всі комунокитайські колючки й лайки та обмежується до передруків з комунокитайської преси статтей, які славословлять Мао Тсе-тунґа. Тепер „Правда" закидає китайським комуністам, що резолюції отого останнього пленуму ЦК компартії Китаю перечили декляраціі всіх компартій з їхнього з'їзду у Москві у 1957 року, та проголошеної декляраціі з 1960 року, де таврувалось „культ особи". Той культ особи проводиться дальше в Комуністичному Китаї. „Правда" підкреслює також, що на тому збіговищі китайських комуністів не було звіту про третю п'ятирічку: тим самим „Правда" виразно натякає, що китайська остання п'ятирічка закінчилась невдачно.

Рішається справа нового приміщення головної кватири Атлантійського Союзу

Париж. — В найближчих днях вирішиться справа нового центру Антлантійського Союзу (НАТО): головна кватира тієї найбільшої західньої оборонної організації мусить перенестись з Франції, бо її президент де Ґолль зажадав евакуації всіх військ та військових влаштувань з території Франції до 1 квітня 1967 року. Бельгія погодилась дати на своїй території приміщення для головної кватири НАТО, запропонувавши для неї містечко Касто, однак головний командант збройних сил НАТО генерал Лемніцер не вдоволений цією пропозицією. Річ у тому, що з Касто до Брюсселю найменше одна година автом, а нова супер-автострада, яку почали б будувати в наступному році, не була б готова перед 1970 роком. Генерал Лемніцер волів би Евере, за три милі від Брюсселю з тамошнім великим летовищем, але бельгійський уряд не погодився на це з уваги на перевантаження того летовища міжнародним і власним летунським рухом. Якщо ген. Лемніцер відкинув би містечко Касто, як новий центр НАТО, то справа перейшла б до Ради НАТО: коментатори лякаються, що в такому випадку могли б потерпіти американсько-бельгійські взаємини.

● **Французькі комуністи й пацифісти співають** тепер в різних розвагових домівках пісню „Дезертир", що її французькі власті заборонили були під час війни в Індокитаї і потім в Альжирі.

ГОЛОВА ПУН РЕД. ОЛЕГ ШТУЛЬ-ЖДАНОВИЧ ВІДВІДАВ „СОЮЗІВКУ"

Союзівка, Керґонксон, Ню Йорк. — Під кінець тижня в суботу і в неділю, 20-го і 21-го серпня на тій оселі Українського Народного Союзу в Кетскільських горах у стейті Ню Йорк був гостем голова Проводу Українських Націоналістів, Ред. Олег Штуль-Жданович, який від шести тижнів перебуває в поїздці по Канаді й Америці, відвідуючи осередки українського поселення і знайомлячись з працею і проблемами українських громад в Канаді і ЗДА. На Союзівку прибув голова ПУН в товаристві своєї „землячки" з Парижа пані д-р Ольги Репетило, яка є тепер професором механіки в Мессачусетському Інституті Технології, як також представників ОДВУ п. Степанії Букшованої, п. Т. Сущика і д-ра Богдана Шебунчака з дружиною. Під час своїх відвідин на цій оселі ред. Олег Штуль - Жданович мав нагоду зустрітися і розмовляти із членами Головної Екзекутиви українського Народного Союзу, які в тому часі побували на „Союзівці", а саме з головним предсідником Йосипом Лисогором, заступником головного предсідника і одночасно керівником рекордового департаменту УНС Володимиром Сохановом, головним секретарем д-ром Ярославом Падохом, головним касиром Іваном Когольським, головним редактором „Свободи" Антоном Драганом і деякими радними УНС, як також з багатьма гістьми — провідними діячами українських громад у ЗДА. Достойний гість з Европи цікавився життям - буттям в цьому осередку товариського і культурного життя в час літнього сезону. Він побував на концерті, що відбувся в концертовій залі „Союзівки" в суботу і виявив велике зворушення, побачивши на оселі і на імпрезах на оселі велику кількість нашої молоді.

Співачка Марія Лисогір і скрипаль Рассел Венке були атракцією суботнього концерту на Союзівці

Союзівка, Керґонксон, Ню Йорк. — Славна наша співачка Марія Лисогір була головною атракцією на концерті, що в рамах суботніх імпрез на літній оселі Українського Народного Союзу відбувся в суботу, 20-го серпня в концертовій залі на Союзівці. При фортепіяновому акомпаніяменті піяністки Олі Дмитрів сопрано Марія Лисогір — солістка Ню Йорської Опери відспівала низку українських пісень, як також американських і чужинецьких композиторів, виповнюючи їх притаманним їй чаром оригінальної мистецької інтерпретації. У програмі концерту взяв участь також відомий наш скрипаль Рассел Венкуе, який відіграв на скрипці композиції українських і чужих композиторів, здобуваючи собі признання публіки. Цей концерт заповідав, як звичайно, Володимир Гентиш. Багато зібрана публіка, між нею і визначні гості з-поза Америки та й з різних місцевостей поселення українців у ЗДА й Канаді, прийняли виступ наших славних мистців з повним вдоволенням.

У пластовому таборі відбулася ватра з багатою культурною програмою

Іст Четґем. — В суботу 20-го серпня ц.р. на пластовій оселі в Іст Четґем, Н.Й., у таборі „Стежки культури" відбулася традиційна пластова ватра, уладжена табором дівчат з приявністю численних гостей. Багата програма охоплювала сценку, що її відіграв драматичний гурток пластунок, з п'єси Лесі Українки „Йоганна - жінка Хусова", під керівництвом п. Мельника. Міка Романець і Дарка Лада деклямували ліричні вірші Франка. Поему Івана Драча „Смерть Шевченка" передано збірною деклямацією. Леся Яцків і Галя Гноб відспівали дует. Оригінальним задумом було сполучення рецитації і танку: Марта Трохименко деклямувала „Осінний романс" Богдана Рубчака, а Христя Кишикевич ілюструвала текст танком. — те саме застосовано до поеми Богдана Бойчука „Весна" з тими самими виконавцями. Зате Леся Яцків деклямувала вірш Патриції Килини „Вітер" а дві пластунки — Наталка Гузар й Зірка Домбчевська ілюстрували поему танком. Андрій Горняткевич відспівав при акомпаніяменті бандури думу про „Марусю Богуславку". Запрошеними гістьми були письменники Микола Понеділок, який, як завжди, своїми рецитаціями власних творів викликав захоплення слухачів, і Данило Струк, який читав свої поезії. Крім, так би мовити, офіційної програми, відбулись збірні співи й танки. Ватра тривала понад дві години, залишивши глибоке враження у всіх приявних та заслужене почуття вдоволення у молодих організаторок і виконавчинь тієї розвагово-культурної імпрези.

УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНІМ СВІТІ

МИКОЛА ЛІВИЦЬКИЙ ДОПОВІДАВ В НІМЕЦЬКОМУ ТОВАРИСТВІ

Авґсбурґ, Німеччина. — В німецькому товаристві „Европа - Уніон" відбулась доповідь голови Виконного Органу Української Національної Ради Миколи Лівицького на тему „Свобода України й інших східньо-европейських народів означає скріплення Европи". Доповідь відбулась з рамени Українського Товариства Европейського Руху у Мюнхені. В дискусії над доповіддю взяли участь німецькі слухачі, які високо оцінили виклад українського політичного діяча. Тезою доповіді була думка, що передумовою участи українського народу в консолідації европейського комплексу є визволення України з-під зверхности Москви.

ПРЕЗИДІЯ КУК В ТОРОНТІ ПРОТИ ВИСТАВИ ОПЕРИ „МАЗЕПА"

Торонто. — Президія Торонтонського Відділу Комітету Українців Канади за підписом голови д-ра М. Кушпети і Мистецька Комісія цього Відділу КУК за підписом голови письменника Уласа Самчука в листі до ветеранських організацій в Канаді висловились проти вистави опери Петра Чайковського „Мазепа", уважаючи цю виставу шкідливою для українських національних інтересів і для доброго імені українців. Виставу цю піднялась спонзорувати управа Союзу Українських Канадських Ветеранів для відзначення 75-річчя поселення українців в Канаді. КУК і його Мистецька Комісія плянують вивести оперу Миколи Лисенка „Тарас Бульба".

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25. Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.
Статті підписані їх авторами, не мусять відповідати становищу редакції.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N.J. 07303

Опозиція чи зрада

Конгресова Комісія в справі протиамериканських дій почала переслухування в зв'язку з діяльністю різних організацій з нібито невинними й свободолюбними назвами, які ведуть кампанію проти політики президента Джансона у В'єтнамі. Це переслухування в перший же день, у вівторок минулого тижня, позначилось авантюрами, що їх робили закликані Конгресом свідки й численні слухачі, майже виключно однодумці переслуханих „в'єтніків". Ті авантюри дійшли свого вершка, коли один із правних дорадників переслуханих, нюйоркський адвокат Артур Кіной, почав сваритись з членами Конгресової Комісії і довів свою поведінкою до того, що голова Комісії наказав поліції вивести його з залі. А що темпераментний адвокат ставив спротив, б'ючи поліціянта ногами, його винесли силою. Переспрани з членами Комісії продовжувались, в їх ході арештовано 38 осіб і після 4-денних засідань Комісія перервала переслухування до листопада ц. р. Це також не сподобалось організаціям типу „Американської Унії громадських свобід". Адже ті 4 дні минулого тижня в Конгресі доказали ясно, що всі „в'єтнікські" організації та їх окремі члени й прихильники рішили використати нагоду, щоб зчинити авантюру, щоб скомпромітувати демократію, саботувати працю тієї конгресової Комісії і зневажати персонально її членів.

Конгресова Комісія в справі протиамериканських дій є віддавна сіллю в оці всіх елементів, які вбачають у тій Комісії загрозу для своєї шкідливої для нації і держави діяльности. До тих явно підривних елементів приєднуються у добрій вірі також деякі ліберальні кола, які закидають названій Комісії сплутування демократичних свобід слова й діла. Нагінка проти тієї Комісії почалася ще в 1948 р., коли Ричард Никсон вів на її терені кампанію, що довела до виявлення шпигунської роботи й засудження високого урядовця Державного Департаменту Альджира Гісса. Опісля причеплено тій Комісії прозвисько „меккартизму", який буцімто ганяється за примарами комунізму. Так діється і по нинішній день. Яких засобів хапаються ультраліберальні елементи, щоб зліквідувати ту заслужену конґресову Комісію, і наскільки вдається їм переконати деяких людей доброї віри, вказує факт, що внаслідок скарги згаданої вище „Унії громадянських прав" федеральний суддя Говард Коркоран у Вашинґтоні заборонив тій Комісії вести заплановане переслухування, як „протиконституційне". Очевидно, що вищий суд негайно скасував той присуд на тій основі, що в Америці існує поділ між законодатною, виконавчою та судовою владою і що судова влада не має права втручатися до законодатної.

По суті справи — йдеться не про заборону чи звуження конституційного права громадян свобідно висловлювати свою думку, хоч би вона була зґрунту інша, як думка кожночасного уряду. Не йдеться про заперечування права бути в опозиції до політики уряду. Окремі громадяни Америки мають право однаково підтримувати політику Президента в справі В'єтнаму і заперечувати її. Інша річ, коли опозиція доходить до того, що починає активно сприяти й допомагати ворогові. Комісія в справі протиамериканських дій хотіла вияснити авторитетно, в переслуханні лідерів деяких організацій та їх видатних членів, чи вони дійсно пересилали колись гроші й ліки до Північного В'єтнаму, з яким хоч і не формально, але фактично Америка перебуває у стані війни; чи дійсно ті організації та їх окремі члени діставали з Північного В'єтнаму й поширювали в ЗДА відповідну протиамериканську літературу з такими самими гаслами, як їх комуністи проголошують у В'єтнамі. Конґресмен Джан Р. Пул з Тексасу висловив готовість зголосити законопроєкт, який окреслював би, як злочин, допомогу чужій державі чи її громадянам, що ведуть збройні ворожі дії проти Америки. Комісія хотіла перевірити, чи існує сутня підстава для такого закону.

Коли один з переслуханих виразно заявив, що він — комуніст, інший замість присягати п'ястуком погрожував Комісії, ще інший підніс по-гітлерівськи руку, а слухачі у своїх вигуках виявляли симпатії до В'єтконґу, коли виявилось, що існують в Америці організації, які мають тільки 25 членів, але збирають поважні фонди для В'єтконґу — то проєктований закон потрібний і корисний. Демократичного права й привілею бути в опозиції не вільно надуживати до такого ступня, щоб безкарно, ховаючись за Конституцію, доконувати — злочини проти держави.

НОВІ ТЕНДЕНЦІЇ В КАТОЛИЦЬКІЙ ЦЕРКВІ

Другий Ватиканський Собор відбувся в дусі екуменізму — це значить не тільки в дусі об'єднання Церков, але також в дусі толеранції й лібералізму. Ця нова ліберальна політика католицької Церкви відбилася в різних нових починаннях Ватикану, передусім у поваленні довгого, започаткованого ще в часах чорного середньовіччя індексу книжок.

Ватиканський Собор започаткував також більше заінтересування Церкви політичними, соціяльними і побутовими проблемами людства. У висліді Собору Папа Павло VI покликав до життя Комісію для студіювання проблем населення, родини і народин, яка взяла на себе дослідження важливої проблеми зростання людства і заходів для реґулювання цього зросту. Ватиканський Собор підніс значення Світового Апостоляту, що матиме, безперечно, вплив на політику Церкви в майбутньому.

Усі ці лібералізаційні починання Церкви не зродились під час нарад останнього Собору. Вже довший час з новими думками виступають теологи і церковні мислителі, які намагаються бачити Церкву вповні пристосованою до сучасних форм життя. Теологи перевіряють становище Церкви до різних проблем життя, стараються знайти шляхи, щоб уприступнити релігійне життя більшості людей, щоб знайти місце для Церкви в нових обставинах, викликаних ростом технології і народженням нової людини, що її соціологи вважають людиною масового суспільства, як витвір масової продукції в економіці.

Преса насвітлює два контроверсійні випадки, що заторкують Церкву і матимуть напевно вплив на її політику.

Ще в 1951 році французький священик Марк Орезон здобув найвище наукове відзначення в Католицькому Інституті у Парижі за свою докторську дисертацію „Християнське життя і статеві справи". Та коли ця дисертація отця Орезона вийшла друком, його покликали до Ватикану, де всесильний цензор, кардинал Альфредо Оттавіяні став повчати молодого тоді теолога-мислителя, що запорукою збереження статевої чистоти є лише відповідна харчова дієта і страх перед гріхом. „Кардинал Джузеппе Фізарро, — згадує отець Орезон, — також двічі повторив тоді: „Для чистоти потрібні три речі — страх, клюски і фасоля". Не обмежившись поученням, кардинал Оттавіяні повідомив отця Орезона, що його наукову працю занесено на індекс.

Отець Орезон має тепер 52 роки і далі пише на тему, що стала основою його наукової кар'єри. Він — лікар за професією, який на 34-му році життя почув покликання до священичої праці і — після відповідних студій — висвятився. Орезон пропаґує нову мораль, більше людяну і пристосовану до життя. Він висунув засадничу думку, що людина не є слугою моралі, але що мораль має служити людині. Книжку Орезона зняли з індексу у Ватикані, вона стала „бестселером" і має „імпріматур" єпископа дієцезії, в якій працює отець Орезон.

Однак, недавно кардинал Оттавіяні звернувся до французьких єпископів з пропозицією зняти „імпріматур" з книжок отця Орезона і заборонити йому викладати у французьких духовних семінаріях. Кардинал Оттавіяні вже не виступає в ролі цензора, бо цей пост скасовано ухвалою останнього Ватиканського Собору. Дипломатичний хист Папи Павла VI знайшов тут спосіб поєднати намагання лібералізації Церкви зі старим догматичним консерватизмом. На місці цензора у Ватикані постала Конґреґація в справах догми і віри, головою якої призначено кардинала Оттавіяні. Він не може заносити книжок на індекс, але має силу впливати на єпископів по всій землі, щоб вони „стояли на сторожі друкованого слова". Кардинал Оттавіяні став також головою новоствореної Комісії для студіювання проблем населення, родини і народин. Цей 75-річний церковний достойник заступає крайню консервативну думку в Церкві, і його позиція після Ватиканського Собору не зменшилась, а зросла.

Згідно з постановами Собору кожний автор має право обороняти свої думки і твори перед Конґреґацією в справах догми і віри. Але це — здебільшого паперове право. В Каліфорнії живе священик Вілліям ДюБей, який у 1964 році вимагав від Папи, щоб він відкликав архиєпископа Лос Анджелесу кардинала Джеймса Франциса МекІнтаєра за те, що не виступає активно в обороні громадянських прав для всіх вірних Церкви. Отець Дюбей запропонував створити професійну спілку священиків, а в новій своїй книзі „Людяна Церква" гостро скритикував церковну ієрархію, що, на його думку, повинна бути вибирана парафіянами. За вільнодумство о. ДюБея перекидали з парафії на парафії, аж вкінці суспендували. На скаргу о. ДюБея проти суспендування прийшло з Ватикану не тільки схвалення, але й вимога, щоб він стягнув з ринку свої популярні книжки. Ватикан пояснює цю свою вимогу тим, що книжки о. ДюБея не мають єпископського „імпріматур", тим часом багато книжок католицьких священиків продається без дозволу єпископів, і авторів за це не карають. Отець Дюбей заявляє, що ці постанови церковної влади „противляться духові Ватиканського Собору, який заявляв про свободу релігії, сумління і вияву думки". Він вимагає церковного суду і заявляє, що — коли йому не дадуть змоги обороняти там свої думки — подасть справу проти Церкви до цивільного суду, що було б першим таким випадком в історії.

Уже ці дві справи вказують на те, що новий дух у Церкві викликає фермент. І в Церкві існують тенденції, що вимагають перевірки давніх законів і методів. Та й для консервативних діячів ці тенденції дуже немилі. Скасування посту цензора на останньому Соборі виявляє ліберальну думку в самій Церкві у справах літератури. Але ця ліберальність не відноситься до книжок, що їх авторами є священики. Все ж дискусія і виміна думок, що їх викликають події й нові обставини життя, напевно допоможуть Церкві достосуватись до вимог нового часу і залишитись могутньою остоєю в житті модерного суспільства.

О.

Мих. Килимник

БРАЗИЛІЯ НАПОҐОТОВІ

Куритиба. — О, тепер це не виключене! — елеґантний офіцер прикладає руку до кашкета, м'яко всміхається, робить вигляд, ніби просить пробачення, що так сталося, хоч ще... нічого не сталося. Справа ось у чому:

Відвідувачі Бразилії та й самі бразилійці з місцевостей густіше населених люблять шукати екзотики. Задля неї вони забираються в праліси і на дикі острови Амазонки, до гримлячих водоспадів. І от, уявіть собі, перед таким аматором екзотики раптово виринає юрба з автоматичною зброєю в руках, з червоними зірками на кашкетах та рукавах і різними мовами верещить „руки вгору", підкріпляючи свою вимогу російським матюком.

Сумніву нема, людина потрапила в лапи комуністичних партизанів. Після старанного обшуку, під час якого в затриманого зникають обручки, взуття і гроші, починається допит. Передусім „ґерілейрос" хочуть дізнатися, чи допитуваний розуміє „мову світового капіталізму", тобто англійську, щоб відразу встановити його приналежність до американських аґентів. По тому під суворою охороною затриманий відбуває марш по незвіданих місцевостях, іноді навіть під обстрілом, очевидно, урядових військових з'єднань.

Його використовують на різних роботах: прорубуванні стежок, переношуванні тягарів, копанні підземних криївок. Для нього, як і для всіх інших, „культурний відпочинок" — це слухання російських пісень, переважно партизанських, а також подібних пісень португальською мовою.

У тязі дальшого перебування затриманому „промиваючи мозок", поволі витягаючи його думки про уряд Бразилії, про комунізм, про Фіделя Кастра. Допитуваний, збагнувши, з ким має діло, починає вдавати з себе ворога сучасного режиму в країні, симпатика комунізму.

І тут приходить останній акт драми. Затриманому кажуть, що „ґерілейрос", перебуваючи постійно в поході, не можуть залишати по собі жадного свідка, не тільки живого, а й мертвого. Коли, при зустрічі з урядовими військами чи поліцією, серед них бувають забиті, вони всі трупи мусять виносити з вогню і закопувати у пралісі. В обличчі подібної перспективи затриманому не залишається нічого, як „добровільно" вступити до червоної партизанки.

Після того затриманому дається підписати зобов'язання — бути до кінця відданим справі „ґерілейрос". Той папір вкладають у коверту, затриманого садовлять на триколісний мотоцикл, серед білого дня двоє озброєних „ґерілейрос" відвозять його до розташування урядових військ і випускають на волю. Тут затриманий мусить пройти цілком зворотній процес „відкомунізації".

Елеґантний бразилійський офіцер, до речі, син старшини Армії УНРеспубліки, погоджується зі мною, що таке може легко трапитися, але згодом усе з'ясується, „правда візьме верх".

— Війна не жарт, особливо партизанська, в бігу її може дехто й потерпіти, — додає він.

Приводом до всього поданого вгорі були справи, які набрали широкого розголосу.

Фідель Кастро аж двома наворотами накинувся на бразилійський уряд, заявляючи, що президент Кастельо Бранко незабаром буде скинутий, і він, Кастро, готовий переїхати до Бразилії, щоб тут очолити боротьбу проти „американських запроданців".

Для підсилення ефекту слів войовничого кубинця комуністи провели дві акції.

На летовищі в Ресіфе, перед прибуттям кандидата в президенти, маршала Артура Коста е Сільва, вибухла бомба, спричинивши чотири смерті та кілька десятків поранень серед людей, що зібралися зустрічати високого гостя. Ясна річ, мав відбутися атентат проти завзятого поборювача комунізму, яким є Коста е Сільва.

У загубленому серед хащів естада Парана місті Барракон раптом з'явився ніхто інший, як відомий міжнародний комуністичний заколотник, поплічник Кастра, Ше Ґевара. Згідно з зібраними матеріялами, він прибув арґентинським автом у супроводі людини, яка добре говорила португальською мовою. Почуваючи себе там у безпеці, Ґевара поводився ніби пустотливий марнотрат. З'івши в ресторані „шураско", він дав „на чай" кельнерові 5 долярів. Хлопчиськові, який почистив пройдисвітові черевики, кинув доляра. По цих двох прилюдних демонстраціях ця особа непомітно зникла з Барракону.

Чи був це справді Ше Ґевара, чи тільки виконавець його ролі в програмі комуністично-кастрівської містифікації?

На провокаційні виступи Кастра президент Бразилії дав відповідь у своїй останній промові. Не згадуючи імени кубинського диктатора, він перестеріг, що всякі спроби розпалювати в Бразилії заколоти для встановлення „марксистсько-ленінського режиму" будуть рішуче здушені. Бразилійська армія, підтримувана всім народом, перебуває в цілковитій готовості.

Нахвалювання Кастра знайшли широкий відгук у бразилійській пресі. І його виступи, і вибух бомби в Ресіфе, і появу нібито Ґевари в Барраконі часописи трактують як кільце з того ланцюга, що тягнеться від триконтинентальної комуністичної конференції в Гавані з участю совєтського представника Рашідова, який заповів всіляку допомогу комуністичним рухам у Латинській Америці.

Хоч загальний стан Бразилії далеко не блискучий, він значно кращий від кубинського. Червона Куба існує лише завдяки допомозі Совєтського Союзу, а її населення ненавидить кастрівський режим. Про все це дуже добре відомо в Бразилії, нарід якої зовсім не збирається наставляти свою шию в ярмо, наготовлене Кастром.

Цими днями пресою пробігло кілька коротких повідомлень, які заслуговують на увагу.

Полковник Антоніо Гаврилишин і капітан Роман Орищик мали спеціяльне завдання провести інспекцію в небезпечних місцевостях країни. Виконувати це важливе доручення довелося й полковникові Остапові Ізидорові Рибці. Окрему інформацію знаходимо про призначення ляйтенанта Богдана Мичка помічником в особливих справах військового характеру при керівникові оборони естада Парана. Повідомляється про військові вправи, що їх провадить ляйтенант Богдан Мичко з військами спеціяльного призначення.

Пресовим кореспондентам полк. Михайлишин заявив, що підпорядковані йому війська стоять у повній готовості до можливої зустрічі з комуністичними заколотниками.

Кожному з нас, напевно, приємно довідатися, що в перших рядах боротьби з комуністичною небезпекою в Бразилії стоять військовики українського роду.

Мирослав Борисюк
б. дир. гімназії

УКРАЇНСЬКА ГІМНАЗІЯ В РІМІНІ

II.

Організація учительського колективу не натрапляла на будь-які труднощі, бо охочих професорів із довголітнім стажем було доволі. Частину книжок дала Німецька Команда, що опікувалася всіми таборами в Італії, а решту закуплено за гроші стрілецтва, що їх воно з наказу англійської влади склало до командної каси. Представників табору виділено для реалізації цього закупу. Англійці дуже прихильно поставилися до Матуральних Курсів і в особі команданта Доллмена подавали їм всяку допомогу. Наша Команда Табору, із сотником інж. Яськевичем на чолі, виділила для курсів площу, дала шатра і збудувала чотири бляшані бараки.

Великим помічником у цій справі став сотник Иосиф Винницький, який не занедбав жадної нагоди, щоб здобути все потрібне для урухомлення Матуральних Курсів. Треба сказати, що доводилося воювати за кожний кілок для шатра, за кожну скриньку, щоб з неї зробити яку мебель або таблицю до писання, за кухонне начиння, крейду, фарбу, папір. Все це в тих обставинах набирало геройського змагу, бо всякі інші таборові культурні установи почали рости, як гриби по дощі, і кожна з них вважала себе незаступною у стремлінні підвищувати інтелектуальний рівень „селепка". (Слово мого твору, походить від „селепеніти"-говорити з притиском на „с", виставляючи кінчик язика поза верхню заставу зубів).

Велика радість сповнювала наші груди, коли на ранню збірку вискакували матуристи і швидко, по-вояцьки маршували на площу. Їх вигляд й постава відразу здобули респект у воєнства. Вони стали „очком" в англійської й нашої команди.

Курс навчання затверджено на десять місяців, по шість годин денно, від дев'ятої до четвертої, з перервою на обід. Відділів було чотири: „А" — клясичний, з натиском на мови й літератури; „Б" — математично-природничий із спеціяльною увагою на вищу математику, хемію й фізику; „В" — гуманістичний із латиною і загальними предметами; „Г" — загально-освітній, головно з членів Куреня Молоді, що підготовлялися до іспитів зрілости.

Професори викладали з власних нотаток під запис. Такі виклади забирали багато енерґії, з одного боку, викладача, що мусів поволі й виразно говорити, і з другого учня, що мав усе докладно записати. За браком зшитків, писали спочатку навіть на туалетному папері, що його по одній рольці одержувала кожна десятка. Учні сиділи на бляшанках, пишучи на коліні, і аж по двох місяцях появилися столи, лавки, побілено й прикрашено бараки.

Викладачами були: релігія — отець капелян Емануїл Кордуба, українська мова — Ярослав Кулицький, англійська мова — Роман Войцєх і Ярослав Дорожівський, латинська мова — Лонгин Томасевич і Мирослав Борисюк, німецька мова — Стефан Далявурак, математика й фізика — Олександер Монцібович, Евстахій Сендецький, Константин Мариняк; історія — Стефан Маєр й Роман Припхан; хемія — Григорій Кекіш; природознавство — Семен Кордуба; географія — Євген Бірчак.

Канцелярією завідував П. Волошин, кухнею — Тадей Новак і Роман Пастух, зав. харчами були Гриць Яремчук й Славко Сав'як, сторожем і правою рукою директора Василь Гринь, палячем Володимир Дудурак, рисівниками Гриць Грушевський та Петро Якименко, кравцем Роман Андрієчко, а директором курсів, опікуном, зв'язковим і членом Команди Табору М. Борисюк.

Учителі мешкали в шатрах, по кілька, із обслугою, а учні — по відділах або групах. Команда Табору подбала, щоб усі учні були забезпечені одягом, взуттям і харчами.

В ході науки найбільшою журбою Управи Курсів стала їх правна сторінка. Ішлося про те, щоб по закінченні Курсів зорганізувати таку матуру й видати такі матуральні свідоцтва, щоб вони були признані принаймні в деяких европейських університетах і були леґальним документом, без підписів таборової чи англійської Команди. Відомо, що стан таборової громади був непевний, бо тавра „коляборантів" ніхто не поспішав з нас зняти, а всі знаки на небі й землі показували тоді, у днях Нюренберзького процесу, що наша доля за цупкими кільчастим дротом і на ласці могутніх цього світу.

Зворотним пунктом в історії табору стала подія, коли Святіший Отець Папа Пій XII, за усильними благаннями Їх Екселенції Митрополита Кир Івана Бучка, згодився інтервеніювати в англійському Міністерстві війни в справі правного положення дивізійників. Ще коли Дивізії загрожувала примусова репатріяція, Святіший Отець, як мені заявив

(Закінчення на стор. 3-ій)

ЛУКА ЛУЦІВ

ІВАН ФРАНКО — БОРЕЦЬ ЗА НАЦІОНАЛЬНУ І СОЦІЯЛЬНУ СПРАВЕДЛИВІСТЬ

(58)

Так, Франко аж до кінця свого життя не „усвідомив" революційної боротьби по рекомендації К. Маркса. Сам він писав про це в 1897 році так:

„Признаюся, я ніколи не належав до вірних тої релігії і мав відвагу серед насміхів і наруги її адептів нести сміло свій стяг старого, ще щиролюдського соціялізму, опертого на етичнім, щиро-гуманнім вихованні мас народніх, розповсюдженні освіти, науки, критики, людської та національної свободи, а не на партійнім догматизмі, не на деспотизмі проводирів, не на бюрократичній реґляментації всієї людської будуччини, не на парляментарнім шахрайстві, що має вести до тої „світлої" будуччини". (XVI, А., 30).

„Коза хоче жити, і вуж хоче жити. А ти, козо, не лізь вужеві в зуби!"

Оце філософія героя Франкової повісти „Боа Констріктор" Германа Гольдкремера, що любувався в своїм бюрі змальованим на картині тропічним красвидом, на якому змій-полоз душить газелю, куплену у Відні за п'ять ринських; він захвалював цю картину такими словами:

— Правда, гарний малюнок! Оригінал! П'ять ринських коштує, ще й без рями. За саму ряму п'ятдесят дав! (X, А., ст. 8).

Але зараз же після цих філософічних міркувань капіталіста про „боротьбу за існування", Франко, подібно, як в „Петріях і Довбущуках", приготовляє читача на те, що отой змій-полоз принесе героєві „щось незвичайне — велике щастя, або велике горе (ст. 8).

Образ цей представляв, як сказано, тропічну індійську околицю. В далечині — бамбукові ліси. Спереду, трохи збоку група розкішних пальм. „Під нею кілька газель; вони прийшли, певно, за пашею. Але необачні звірята не доглянули серед величезного зеленого листя страшного змія, Боа констріктора, що сидів на чатах, ждучи на здобич. Вони сміливо, безпечно підійшли до пальм. Нараз змій блискавкою метнувся в долину — — хвильки мертвого переполоху — один блей ухопленої газелі, один і останній, — і все стадко в дикім переполоху ще стоїть, мов закам'яніле, тільки одна найбільша — видко, мати тамтих — повалена звоями вужа" (X, А., 7).

Автор за допомогою цієї картини хоче викликати відразу до капіталіста Германа Гольдкремера.

„Герман мав якусь глуху, невияснену вподобу в тім образі, а особливо любив цілими годинами вдивлюватися в страшні, диявольським вогнем розіскрені очі гадюки" (Там же, 7-8).

Герман щоп'ятниці приїждає до свого бюра в Бориславі виплачувати своїм робітникам платню. Він дивився на згаданий вище образ і філософував про людське життя. Він був уже майже мільйонером, але щасливим себе не почував...

„Боа Констріктор" — це в основному повість із життя жидів: головними героями є Герман, його жінка Рифка та їхній син Дувідко. Найбільшим конкурентом Германа є Іцко Цаншмерц. Виступають ще й інші жиди, як Іцко Шуберт, з яким Герман замолоду продавав, їздячи по селах, різні дешеві товари, викрикуючи хлоп'ячим голосом: „Міняй онучі, міняй".

Молодість Германа „пройшла в бідності, почасти серед міської жидівської бідноти, почасти серед темних та вбогих селян. Його уява не була розвинена та здеморалізована образами розкошів, пишноти та великоміського зиску. І коли його тягло до краю, „де гроші ростуть", то він не уявляв собі панського лінивого життя, гри в карти, пиятики та розпусти; йому марилося рухливе, запопадливе життя купця, гуртівника, торгівця, що висилає десь-кудись вози з великими купами якихось товарів, торгується з селянами, з робітниками, робить тижневі виплати соткам, тисячам людей, числить видатки, числить зиски, загалом — числить, числить, числить..." (ст. 47).

Германові пощастило. Він добився своєї цілі. „Герш вів перед у тім скаженім танці і ввесь увійшов у спекуляційну гарячку. Йому щастило в усьому. Коли деякі його конкуренти вкладали тисячі в ґешефт і, прокопавши їх безуспішно та наробивши ще боргів, утікали з Борислава „без капців", як жартували з них ріпники, то Гершові, який тепер у зносинах із заграничними фірмами самоправно прозвав себе Германом, не тільки на власних частках щастило докопуватися кип'ячки на десятім, дванадцятім чи п'ятнадцятім сяжні; він закуповував також ями, розпочаті його збанкрутованими конкурентами, і звичайно, прокопавши ще кілька сяжнів глибше, таки докопувався кип'ячки. За його почином, і головно на його акціях, повстала велика дестилярня біля Дрогобича, перша в тім роді в Австрії, і здобула для бориславської нафти широкий торговий відбут на всю Европу".. (ст. 117).

Степан Куропась.

ШИКАГОВСЬКА ХРОНІКА

Українська Спортова Централя Америки і Канади відзначила свої 10-літні роковини „Міжнаціональними Легкоатлетичними і футбольними Змаганнями" 25-26 червня в Шикаґо. Господарем змагань був СУМА, а провідником Степан Маланчук з Клівленду.

У змаганнях взяли участь литовські спортові дружини і окремі визначні змагуни й промовці жіночого імужеського роду. З українського боку змагалися місцеві змагуни і спортові дружини з Канади — Торонта.

Окремі жіночі литовські і українські змагуни вправляли в польових пописах бігу, скоку і кидання диском. Змагання мали на цілі відзначити Спортову Централю та затіснити литовсько - українську дружбу, яка через другу світову війну перервалася. УНСоюз, який є опікуном спорту, репрезентував на змаганнях — Степан Куропась.

Православна Ліга Молоді відбула внашому місті Конвенцію 18-23 липня в готелі Ла Сел та вибрала нові керівні органи на біжучий рік. На бенкеті промовляли Митрополит Іоан і о. Кулик з місцевої парохії Петра і Павла. Місцевий Єпископ Олександер, який щойно вернувся з довшої візитації з південної Америки, був одиноким промовцем, який говорив по-українськи. Всі інші церемонії і привіти були по-англійськи. З православних священиків я зауважив на бенкеті отців Біляка, Бека і Дякова. Присутнім був о. декан Білецький з катедрального храму св. Володимира в Шикаґо.

Були численні репрезентанти місцевих і центральних організацій, між ними делегати УРСоюзу і УНСоюзу в складі гол. касира І. Кокольського, гол. контр. Івана Іванчуна, гол. рад. Олени Олек і гол. м-пред. Степана Куропася. Я є противником довгих бенкетових промов, але „протокол" вимагав дати змогу бодай центральним організаціям привітати Конвенцію. Чейже їх не запрошено лише з'їсти вечерю. Якщо в нас заіснує такий порядок, то на другий раз не буде охочих йти в цього роду репрезентанти, де в кількох словах не можна сказати, хто є і від кого є. Центральні Організації мають видатки зв'язані з репрезентаціями, тому мають теж право на хоч трохи реклями.

Святу Тайну Священства уділюють тепер в Канаді тим питомцям духовної семінарії, що з різних причин не могли стати священиками зараз по скінченню богословія. Одним з таких абсольвентів є союзовець Микола Головатий, який дістав свячення з рук Кир Ніля в Едмонтоні, і який відправив першу Службу Божу в катедрі св. Миколая в Шикаґо 10-го липня.

Українська Католицька Церква відчуває брак священиків, і шкода, щоб такі таланти з прекрасним голосом, як о. Микола Головатий марнувалися у фабриках. Канада є ліберальніша і не звертає на малі перешкоди в рукоположенні, а бачить перед собою речі великі. Це вже другий випадок у нас, першим був о. В. Левицький, що висвятився в Едмонтоні три місяці тому. Будуть ще й інші!

Повна катедра людей взяла участь в торжественній Службі Божій, яку відправив о. Микола в сослуженні монс. Леськова і отців Свищука та Тарнавського з Едмонтону.

Знаменну проповідь в церкві мав о. Тарнавський, товариш о. Миколи з семінарії у Львові. Священичий стан, говорив він, не є фахом. Це образовання стану душі і серця. Священик мае бути пастирем і йти всюди там, де є стадо.

При вході до авлі (каплиці) при духовній семінарії у Львові є образ дерева. В його коріннях є гнізда і нори, в яких проживають різні звірята, що люблять нори і не люблять світла божого.

Вгорі в короні дерева містяться орли. Теперішній наш кардинал, а тоді ректор семінарії, так бажав будучим священикам: Підете в світ між люди, будьте тими орлами, а не жийте в норах. Ваше душевне покликання — нести віру в народ, а не замикатися в норах і не бачити, що у світі діється. На часі була промова і добре дібрана до події.

По стисканню голов — громада взяла участь у бенкеті, тостмайстром якого був адв. Ілля Мула. На бенкеті довшу промову мав новависвячений о. Микола. Сказав мені, що возьме йому 2 місяці зліквідувати свої справи в Шикаґо, а відтак виїде з родиною на захід Канади на парохію. На закінчення письменник Т. Курпіта окремим віршом попрощав о. Миколу.

Святослав Левицький, якого в Шикаґо називали популярно Свєнтік, відійшов на 52-ому році життя у вічність. Він союзовець і головний радний УРСоюзу, любив бути все між б. вояками. Активний член ОбВУА і вояків УПА та Дивізії, — покійний мав всюди приятелів, бо його спокій розброював напасників.

Невмолима смерть з причини пістряка легенів забирає в Америці тисячі людей. Кілька днів тому забрала теж б. УСС Рибака — пор. УГАрмії. А проте хоч преса перестерігає, хоч є поступ у виробі цигарок, недуга курення поширюється ще й тепер і на жіночий світ, і бизнес тютюновий виказує зріст нових мільйонів.

Товариство Українських Інженерів на сходинах в Клюбі Коновальця вислухало доклад д-ра Петра Грицака, в четвер 11 серпня. Професор, гол. предс. Централі інженерів, є сином д-ра Євгена Грицака, який вчив мене латини ще під час першої світової війни. Запало рішення і вже пороблено заходи в справі „Балю Інженерів" 12 листопада в готелі Єлзвотер Біч. Імпреза буде получена з мистецькою програмою.

Відділи УНСоюзу приготовляють на листопад імпрезу, якої обличчя ще не є дефінітивно усталено. Має це бути цілий „Союзовий Тиждень", а його треба чимсь заповнити. Діючий містопредсідник Окружного Комітету Микола Сенчишак висловив жаль з того приводу, що чемпіон Шикаґо цього року на четвертому місці! Причина? Важко вгадати — одно є певне, що хоч не було в нас згоди, була праця і змагання, а як настала згода — народ спить, бо благоденствує. Але зміна прийде...

Комітет Оборони Традицій Української Католицької Церкви в Шикаґо мав великий фестин 14 серпня на площі Форест Гіл в Єлк Гров. О пів до третьої години я застав там 186 авт і кілька автобусів, а як вертався о шостій годині число авт подвоїлося. Зустрів я там багато знайомих облич союзовців і приятелів. Аранжери фестину держали народ все в русі. Виграшки, льотерії, спортові змагання не переставали. В кухні працювало разом 12 пань. Відповідні плякати, прибиті на стінах будинку голосили: Впасти може й великий нарід, згинути лише нікчемний.

Зберігаймо цілість і окремішність Української Католицької Церкви. За мого там гостювання не було жадних промов ні дискусій, чи тихих розмов на тему календаря і традицій. Була це культурна, розвагова імпреза.

Вашинґтон, Д. К.

ЗБОРИ ПЛАТНИКІВ МЕТРОПОЛІТАЛЬНОГО ВІДДІЛУ УККА

Вашингтон, Д. К. — Заходами Управи Вашингтонського Відділу Українського Конгресового Комітету відбулися в одній із заль готелю Мейфлавер в неділю, 10 липня 1966 р. Збори Платників для вибору делегата від платників Національного Датку до УНФонду на 9-ий Конгрес УККА. Збори відкрив голова Відділу д-р Роман Барановський в год. 3:30 по пол.

Зборами проводила обрана Президія у складі: д-р Ігор Масник — голова, інж. І. Сось заступник, а секретарювали інж. І. Вітковський та інж. В. Маєвський.

Делегатом від платників обрано ред. Дмитра Корбутяка, а заступником д-ра Романа Барановського. По вислуханні 12 точок напрямних для делегата, що їх прочитав голова Відділу, відбулася жвава дискусія над заторкненими в цих напрямних питаннях. У висліді Збори більшістю голосів схвалили усі точки прочитаних напрямних для делегата.

Присутніх на Зборах — 36 осіб.

Р. Н.

Сидней, Австралія

ПОМИНКИ ПО С. О. ПІДГАЙНОМУ.

Дня 10 липня відбулися в Сиднеї панахида й вечір-поминки по померлім в Торонті в листопаді минулого року голові Світової Федерації кол. політв'язнів і жертв сов. терору С. О. Підгайнім.

Панахиду соборно відслужено в українській православній церкві в Гренвілі при спільній службі всіх священиків УАПЦ в Сиднеї: протопр. А. Теодоровича, протопр. І. Манька і отців А. Пігулевського та В. Череванова та диякона Люльки. Присутніх було досить, приміщення церкви було майже заповнене.

Вечір - поминки відбувся в Українськім Нар. Домі в Лідкомбі годину пізніше. Цей вечір був підготований і проведений Загально - Українським Громадським Комітетом в Австралії побудови пам'ятника на могилі покійного С. О. Підгайного. Українське громадянство Сиднею щиро відгукнулося ан заклик Гром. Комітету і допомогло Комітетові в улаштуванні програми вечора. На вечір була удекорована сцена, де висів портрет небіжчика, уквітчаний вінком живих квітів і прапорами державним та Леґіону ім. С. Петлюри. Попрацювали над удекоруванням пані Галина Сурма, А. Кривченко, Г. Дворцовий і М. Петрушенко.

Вступне слово виголосив інж. Ф. Мельників, який з'ясував присутнім вагу та потребу відбувати вечори, присвячені пам'яті наших визначних діячів, що відходять від нас. Бо лише на прикладах життя й праці для народу наших кращих нарід може плекати тяглість своїх ідеалів і вести боротьбу за своє визволення. А як раз одним з тих, які є для нас прикладом для наслідування, був С. О. Підгайний.

Реферат про життя й діяльність покійного виголосив інж. А. Кордовський. Доповідь була вдала й змістовна, і присутні з увагою вислухали її. В рефераті подано також деякі знаменні цитати з кількох публіцистичних творів С. О. Підгайного.

Покійний, будучи за фахом істориком, працював над причинами многовікового неуспіху українського народу в боротьбі за своє визволення. Він дав глибокий аналіз цієї боротьби українського народу за державне становлення і сконстатував, між іншим, що ми ще й досі є в процесі нашого творення в націю і при тім ми одночасно ведемо боротьбу з ворогами. Наймаркантнішою заувагою Підгайного є те, що вороги ввесь час намагаються нищити наших найкращих людей, наш національний інтелект та все тримати нас на поземі недорозвиненої нації. І часом це їм вдається, як зауважив доповідач, коли ж ми, самі українці, допомагаємо усувати наших більш досвідчених керівників і міняємо їх на людей малого маштабу, але таких, у яких жадоба власного вивищування є єдиною метою їх дії в українськім суспільстві. Друга цитата Підгайного: „Ми належимо до тих, які не шукаємо ущасливлення всіх людей на землі, ми працюємо лише для нашого народу і хочемо йому такого устрою, щоб не було ґрунту для виникнення ні фашистівської, ні комуністичної партій, ні жадної кабали, в тому і капіталістичної."

Підгайний високо цінив важливість релігії в житті українського народу та уважав за необхідне співпрацю українських політичних організацій з українськими церквами. Підгайному належить докладна розробка фальшивої суті большевизму й комунізму та нереальної ідеї „безклясового суспільства". Та він же свого часу проявив ініціятиву у виключенні з УРДП просоціялістичних елементів, бо, як він казав: „Ми родились під сонцем Великої Революції, піддаємо її теоретичній ревізії, будемо її по своєму доводити до кінця, але ми раз назавжди зреклися виглядати з-за бороди Карла Маркса. А в тім, ми й не збираємося заводити в Україні капіталізму, хоч би американського чи англійського зразка".

Всім відомі слова С. О. Підгайного в зверненні до жертв совєтського терору, які перебувають на еміграції: „Ми, українці, бувші в'язні сов. тюрем, йдімо поміж люди, остерігаймо людство, народи й раси перед загрозою російського брутального імперіялізму й комунізму цих чорних духів руїни, нещасть і смерти. На нас воскреслих з мертвих, на нас, що прийшли сюди з темного царства Сталіна, на нас всіх без вийнятку лежить почесний обов'язок щоденно й скрізь розповідати цілому світові, що зробив окупант з Україною та що СССР це суцільний концентрак, де немає людських прав і немає правди."

По рефераті молоді дівчата З. Череванів, О. Сурма, В. Мироненко, С. Білаш та О. Бондар продеклямували гарно й виразно з доброю українською дикцією вірші, присвячені Україні та кращим синам нашого народу, що відходять від нас, але лишаються назавжди вірні Україні і служать для нас та наступних поколінь прикладом.

Пані Галина Ярощак та її донька Марія артистично провели музичну частину вечора. Довго по тому присутні сиділи при столах та згадували життя й працю для нашої Батьківщини покійного С. О. Підгайного і його ближчих побратимів І. П. Багряного та Ф. П. Пігідо. Слід підкреслити, що такі імпрези дуже нам потрібні, бо вони міцніше зближують нас як спільноту й дають натхнення для дальшої праці на користь визволення нашої улюбленої Батьківщини.

Загальне враження від вечора можна окреслити такими словами голови Представництва ВО УНРади полк. С. Яськевича: ... „Це був вдалий вечір-поминки по нашому визначному працівникові ДЦУНР, яким був св. п. С. О. Підгайний. Громадянство Сиднею буде добре пам'ятати життя й діяльність небіжчика, що яскраво подано в рефераті, та дякувати жертводавцям - організаторам і учасникам цього вечора."

Від Управи Об'єднання Українських Громад Н. С. В. виступив референт п. І. Дібрівний, який відзначив, що українське громадянство понесло велику втрату з відходом від нас такої особистости, якою був С. О. Підгайний, та закликав всіх добре пам'ятати, що ми є політичні еміґранти і „не приїжджати сюди їсти свіжу баранину та весело жити лише для самозадоволення", а й для плідної праці для нашої поневоленої Батьківщини України, щоб ми полишили всі незгоди й непорозуміння, які направду дрібні в порівнянні до мети нашої — мати вільну Україну.

Треба надіятись, що за прикладом Сиднею такі вечори відбудуться і по інших стейтах і це скріпить все свідоме громадянство Австралії, бо покійний був великий український патріот-соборник та революціонер-борець проти нашого поневолювача червоної Москви.

С. Щербань

ЧЕРВОНА КНИЖЕЧКА

Як відомо, в Україні існує мережа професійно — технічних шкіл, організованих режимом для підготови кваліфікованих робітників. Офіційно ці школи звуться професійно - технічні училища.

Показуючи одну з таких шкіл у Києві, кореспондент „Молоді України" М. Биков в часописі з 13 липня пише:

— Після того, як у школі закінчаться іспити, відбудеться остання урочиста „лінійка". На ній голова державної іспитової комісії разом з атестатами про закінчення навчального закладу вручатиме кращим з кращих вихованців червону книжечку. В ній буде сказано, що її власник брав активну участь у змаганні за звання резервіста бриґад комуністичної праці і досяг високих успіхів у навчанні та праці. Отже, гідний того, щоб влитися на виробництво, де працюватиме за призначенням...

УКРАЇНСЬКА ГІМНАЗІЯ В РІМІНІ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

Преосвященний Кир Іван, „муром поставився" проти цього варварського пляну, видати нас большевикам, і тільки завдяки Їх Святості ми не сконали на „родіні"!

Приїзд Преосвященного Кир Івана до Ріміні влив у наші серця ще більше пошани й любови до нього. Після того нав'язано тісніший контакт з Римом, і Преосвященний Кир Іван предложив Священній Конґреґації для Східньої Церкви всю документацію про Матуральні Курси, щоб їм надано статус гімназії або ліцею, як водиться в папських школах такого роду.

Кардинал Тіссеран у порозумінні із Святішим Престолом дав дозвіл на створення Комісії, що мала перебрати правну опіку над Курсами і приготовити леґальну базу для переведення іспитів зрілости. Таку Комісію створено Декретом Папи ч. 221-45 з 6-го липня 1946 р. В склад її увійшли: голова — Кардинал Россі й два члени — Кир Іван Бучко та Монсеньйор Мойолі. Для переведення іспитів делеґовано всеч. о. Михайла Ваврика, ректора Колеґії в Римі, та всеч. о. Івана Прашка, члена факультету цієї Колеґії.

У висліді невсипущої праці учнів і жертвенних зусиль викладачів протягом десятьох місяців перероблено матеріял двох років гімназії і доведено позем знань учнів до рівня абсольвентів наших гімназій у Галичині. Це було наслідком також збірного зусилля таборового проводу і англійської команди, як і великої допомоги наших заокеанських братів. Найбільшу посилку з письмовим приладдям одержав табір завдяки послові д-рові Глинці від КУК'у, від ЗУАДК'у завдяки д-рові Галанові він одержав багато американських та українських підручників. Одержано крім того багато книжок і письмового матеріялу від поодиноких осіб із ЗДА та Канади. Особисто відвідали курси: д-р В. Галан, сотник Б. Панчук, тоді голова Українського Центрального Бюра в Лондоні, посол д-р Глинка з дружиною, майже всі наші отці з Риму, з-поміж яких незвичайно жертвенними були о. д-р Іван Білянич, о. д-р М. Любачівський, о. д-р І. Влажейовський, о. д-р В. Дзьоба, о. д-р Михайло Ваврик та о. д-р Іван Прашко.

Учні „Української гімназії в Ріміні" — це сьогодні понад півтори сотні інтелектуалів, що працюють в різних країнах світу, здобуваючи славу для українського імени.

Матуральні свідоцтва видано в латинській і українській мовах, із фотографією абітурієнта, підписами директора гімназії, голови і членів Іспитової Комісії; вони завірені папською печаттю та підписом Їх Еміненції Євгена Кард. Тіссерана.

Наостанку варто згадати кілька цікавих фактів. Отже, учні Куроів зорганізували філософічний гурток, дружину копаного м'яча, драматичний гурток, „вертеп наших днів", улаштовували ялинку й свячене, були учасниками всіх культурних імпрез у таборі.

Від того часу минає двадцять років. Годі передати все детально. Напевно на з'їзді абітурієнтів гімназії пригадається дещо призабуте. Дивний і святковий настрій ворушить душу, коли пишу ці рядки. Згадую тих, що вже відійшли у вічність, і тих, що в далеких краях, і тих, що їх незабаром побачу. У великій пошані клоню голову перед всіма ними із скромною радістю, що виконав своє завдання так, як наказувала мені моя віра у живучість Української Нації, у нашу молодь, для якої працюю і на цій землі. Водріться, ви для України живете!

ФАХІВЦІ ВІД ПОГОДИ вивчають виникання гураганів і полетять в район Карибського моря, щоб із літаків ствердити, чи можна буде контролювати гурагани. Гураган — це „гаряча машина, порушувана мотором-силами природи" таким способом, що цього людина не розуміє. Коли вдасться ці сили природи освоїти, або принаймі змінити, тоді можна буде врятувати численним людям життя і не допустити до шкід, що виносять мільйони долярів щороку. Від п'ятьох років посипають відповідними кришталиками гураганові хмари і спричиняють те, що ці хмари спадають дощем та охолоджують гураган в його зародку.

У двадцяту річницю створення Осередку СУМ в українському таборі Нортгайм

Дата 8-го травня 1945 року, — це історична дата розвалу Гітлерівської Німеччини та закінчення другої світової війни. Внаслідок війни багато українців опинилося в країнах західньої Европи: в Німеччині, Австрії, Франції та Італії Одні з них були насильно вивезені на примусові каторжні роботи, другі, це вояки І УД УНА та інших формацій, а решта, — це втікачі, що залишили все своє майно на рідній землі — втікали перед червоною навалою, щоб рятувати своє життя. По закінченні війни велика кількість цих українців рішила залишитися на чужині, мимо інтенсивних репатріяційних заходів з боку Москви, а то й західніх держав, які тоді були з СССР у великій дружбі. Лишалися, не маючи іноді даху над головою, не знаючи завтрішнього дня ...

За статистичними даними, всіх українців, які знайшлися в англійській, американській і французькій окупаційних зонах Німеччини та Австрії, було коло 105 тисяч. В Італії біля 15.000 бувших вояків І УД УНА та невеличка горстка українців у Франції та по інших европейських країнах. Як подають деякі джерела на день 1 січня 1946 р. в загальній цифрі всіх українців, яку ми подали повижче, нашої молоді у віці від 10-29 років життя було 44.1%.

Молодь в таборах відбувала різні курси, на яких вивчала головно українознавство, а до того набувала для себе різні фахи. Ініціятиву для того виявляли окремі люди, які діяли неорганізовано, керуючись лише власним досвідом.

За ініціятивою деяких старших громадян, а головно інтелігенції зі східніх земель України, 6-го липня 1946 р. в Мюнхені відбулося перше засідання групи організаторів СУМ-у з представниками існуючих вже тоді деяких осередків СУМ-у в американській зоні Німеччини під керуванням Ярослава Рака. Вістку про перше засідання групи організаторів та про створення нової молодечої організації СУМ-у в Західній Німеччині подала „Українська Трибуна", а за нею вся інша українська преса, яка вже в той час появлялася в Західній Німеччині під американською та англійською окупаціями. На цьому першому засіданні організаторів СУМ-у твориться Центральне Орг. Бюро СУМ-у, яке очолив інж. М. Сердюк, як голова. 4-го вересня 1946 р. Центральне Орг. Бюро СУМ-у скликало першу конференцію СУМ-у, яка відбулася в касарні Сommер в Авґсбурґу, на яку прибули делеґати 24-ох осередків. Конференція вибрала тимчасовий Центральний Комітет СУМ-у, якому доручено перевести підготовку до скликання першого Конґресу СУМ-у та нав'язати діловий контакт з молоддю англійської та французької зон Німеччини ... Центральний Комітет СУМ-у очолив інж. М. Сердюк.

Слідом за американською зоною приступлено до організування осередків в англійській зоні Німеччини. До організування СУМ-у на англійській зоні був уповноважений Центр. Орг. Бюром СУМ-у проф. С. Вожаківський. Перше засідання Орг. Бюра на англійську зону відбулося 7-го серпня 1946 р., на якому на голову вибрано проф. С. Вожаківського, а дальшими членами були вибрані: М. Тарнавецький, С. Мокрий, В. Комаринський та М. Твардовський. Кожний з них мав за завдання організувати осередки СУМ-у.

З появою частіших вісток в пресі про створення й організування нової молодечої організації СУМ-у, — мешканці українського табору Нортгайм, на англійській зоні, який вже існував від 1945 р., приняли ідею створення цієї організації позитивно. На цю тему часто йшли різні розмови між молоддю й старшими, та навіть подекуди й гостра полеміка. Ця полеміка виходила з того, що, сказавши правду, багато молоді із Західньої України, не знали історії СУМ-у, ні її програми, а навіть і того, що така організація існувала колись на Наддніпрянщині. Скоро появилися летючки, кличі та відозви, які попадали до рук молоді, в більшості ґаличан, бо молоді із Східніх Земель України й Волині був дуже малий відсоток. В цих відозвах згадувалося про те, що в скорому часі буде створений осередок СУМ-у в українському таборі Нортгайм.

Цією працею про створення нової молодечої організації занималися студенти: Дмитро Купратий, Степан Лисенко та Дмитро Кольчук.

Пропаґандивна праця цих трьох людей — ентузіястів проходила довго, повільно, але з деякими успіхами. Робилось це з тією метою, щоб, як слід підготовити молодь для скликання перших основуючих зборів нової молодечої організації СУМ та створення ще одного осередку на англійській зоні. Довить прихильно до цієї справи поставилися старші віком люди із Східніх Земель України, як бухгальтерДмитро Миколенко з дружиною, проф. Хохітка з дружиною й другі. Назначено день основуючих зборів. Дати не пригадую собі.

За даними ЦК СУМ-у 30-го жовтня 1946 р. існував осередок СУМ в Нортгаймі. Збори відбулися в „Білому Домі" за табором, театральна заля якою була по береги заповнена молоддю. Основуючими зборами проводили Дмитро Купратий та Степан Лисенко, які всі інструкції отримували від культ.-освіт. реф. та члена Орг. Бюра СУМ-у на англійську зону, — Михайла Тарнавецького. По прочитанні відозви Орг. Бюра СУМ-у на англійську зону, короткої історії СУМ-у в 1930-их роках на Східніх Землях України та його діяльности та статуту СУМ-у, вив'язалася дискусія та гостра полеміка між організаторами основуючих зборів та молоддю-студентами із східніх Земель України. Ці останні, знаючи, що СУМ це напівреволюційна молодеча організація, а не знаючи західнього демократичного устрою, побоювалися про її трагічні наслідки, як це сталося зі СУМ-ом у 30-тих роках в Україні. Молодь із Західніх Земель України у більшості ініціятиву основників осередку СУМ-у прийняла з захопленням.

Майже по трьох годинах гострих перепалок приступлено до вибору управи осередку СУМ-у в Нортгаймі. На внесену пропозицію рішено подати кілька списків кандидатів до управи. Вплинуло дві листи. По перечитанні обох лист кандидатів, з деякими змінами, одноголосно вибрано першу листу кандидвтів в такому складі: Дмитро Купратий — голова, Степан Лисенко — заступник, Ніна Чериба — (дівочого прізвища не пригадую) секретар, Богдан Козій — культ.-освіт. реф. Микола Пінкас — касир, Дм. Кольчук — орг. реф., як рядові члени, до контрольної комісії й тов. суду увійшли: Павло Сидорович, Дмитро Ріжко, Дмитро Гавчак, Юліян Рудь й другі.

З того дня почала свою діяльність перша молодеча організація — Спілка Української Молоді — в українському таборі Нортгайм в англійській зоні.

СУМ в Нортгаймі не мав своєї власної програми, щоб проводити її самостійно, як це практикується вже тепер на нових місцях поселення. Сумівці, як організована молодь, брали активну участь в усіх ділянках таборового життя: релігійній, культ.-освітній, суспільно-громадській та політичній. Ще до створення осередку СУМ в Нортгаймі діяв мужеський хор, що його провадив проф. Хохітка, мішаний хор, яким керувала проф. Марія Мариняк, а згодом її чоловік проф. Михайло Мариняк (помер в Канаді), церковний хор під керуванням проф. Марії Мариняк, Василя Паляка (помер в ЗДА) та проф. Михайла Мариняка. Танцювальна група, якою керував Дмитро Купратий, а згодом Микола Пінкас. Вільноручні вправи хлопців та дівчат та ставлення вежі провадив Дмитро Купратий й Микола Пінкас. Було дві спортові відбиванкові мужеські дружини і одна жіноча, якими провадив Степан Василишин (помер в Австралії). В праці драматичного гуртка брали участь майже половина сумівців. В таборовій поліції були всі сумівці, а декілька з них: Яремчук, Завалій, Музичка увійшли до управи табору. Діточий садок провадили сумівки: Марійка Нагачевська, Людмила Миколенко та Зоня Тищенко. Багато сумівців було заанґажовано при праці в кухні, в різних варстатах, деякі працювали бриґадирами лісорубами, бльоковими і т. п. Таборовою бібліотекою керувала сумівка Катруся Степанишин (дівоче прізвище).

Сумівці осередку в Нортгаймі не мали одностроїв, зате в різних походах, маршах чи інших виступах сумівки були вдягнені у вишивані блюзочки і чорні спіднички, — сумівці у вишивані або білі сорочки з краваткою і чорні штани. Осередок СУМ-у в Нортгаймі мав свій сумівський прапор: — сумівська емблема на синьому тлі. СУМ, як організована група, брав активну участь у таборових „фестинах", у міжнародних молодечих виступах. В 1947 році відбулося свято Сумівської Молоді в Нортгаймі, в такому самому св'яті осередок брав участь в українськім таборі Годенав й Гетінґен. На других загальних зборах СУМ-у в Нортгаймі 1947 р., почесним членом вибрано інж. Іллю Сапігу. Осередок СУМ-у в Нортгаймі удостоївся тієї почести, що 1947 р. був господарем першого з'їзду Крайового Комітету СУМ-у на англійську зону, на якому був присутній голова ЦК СУМ-у інж. М. Сердюк. Від місцевого осередку, як делеґати брали участь: Ст. Лисенко, Микола Пінкас та Петро Середюк. Як гості брали участь: агр. Мирослав Слепецький з дружиною, о. Євген Олійник, інж. Ілля Сапіга, проф. Хохітва з дружиною, бухг. Дмитро Миколенко з дружиною і другі.

Тут відбувалися різні з'їзди сумівської молоді, як голів осередків, культ.-освіт. референтів, організаційних реф. спортових рефер. і т. п. З початком масової еміґрації української молоді при кінці 1947 р. прорідилися ряди сумівської молоді осередку СУМ-у в Нортгаймі. Групу еміґрантів до Бельгії очолив сумівець Андрій Сематчин. Групу до Англії очолив Йосип Музичка. Групу дівчат до Канади очолила Катруся Степанишин, а хлопців Дмитро Купратий. Весною 1948 року український табір в Нортгаймі розв'язано. Одну частину його мешканців перевезено до українського табору Гетінґен, а другу частину з адміністрацією до Годенав.

На нових місцях свого перебування, деякі активніші члени осередку з Нортгайму включилися до активної праці. Як мені відомо, про діяльність СУМ-у в українському таборі Нортгайм, на протязі 20-тьох років не було наймекшої згадки в пресі, за винятком того, що в 1954 р. ЦК СУМ видав фотоальбом, в якому помістив три світлини з життя СУМ-у в Нортгаймі: на 55-тій сторінці знимку осередку, на 69-тій сторінці колони сумівців в поході під час Св'ята Молоді в українському таборі Годенав та на 79-тій сторінці знимку учасників Першого Крайового з'їзду СуМ-у англ. зони в Нортгаймі.

По 20-ох роках важко є подати інформації про всі деталі діяльности осередку СУМ-у в Нортгаймі, не маючи жадного матеріялу (звітів, протоколів). Тому вважаю, що було б добре, якщо б хтось доповнив цей мій короткий спогад та подав докладніші дані.

Цей мій короткий спомин присв'ячую усім бувшим сумівкам й сумівцям українського табору Нортгайм англ. зони, які ще живуть по всіх країнах Західнього Світу.

В АМЕРИЦІ Й У СВІТІ

МІЖ ІЗРАЇЛЕМ І СИРІЄЮ ПРИЙШЛО ДО НОВОГО ПРИКОРДОННОГО зудару. Ізраїльські джерела твердять, що в летунському бої збито два сирійські літаки та що знищено дві прибережні батерії, знову ж сирійці твердять, що знищили чотири ізраїльські стежні човни. Військова невтральна Комісія Об'єднаних Націй встряла у цей новий зудар, наказавши заведення спокою.

АВСТРАЛІЙСЬКИЙ МІНІСТЕР ЗАКОРДОННИХ СПРАВ ПОЛ ГЕСЛАК ЗАЯВИВ, що Комуністичний Китай поставив за передумову нав'язання дипломатичних взаємин між Австралією і Пейпінґом — визнання права Комуністичного Китаю до Тайвані (Формози). Австралія відкинула ту вимогу, з'ясувавши, що вона не може гратися долею 13-х мільйонів мешканців Тайвані. Австралія зберігає дипломатичні зв'язки з Вільним Китаєм, що має осідок на Тайвані.

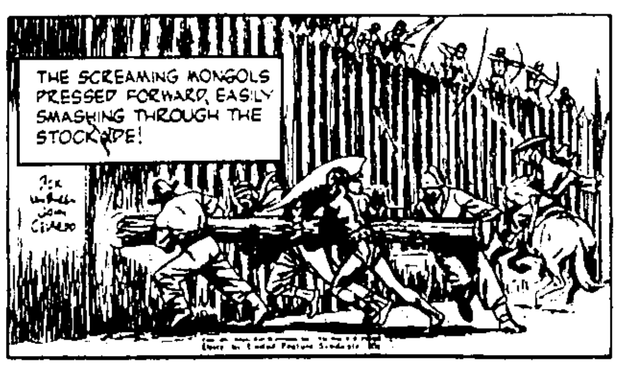
ЛЕТУНСТВО ЗАМОВИЛО ТЕЛИКЕ ШАТРО яке легко можна розпинати і стягати, а в потребі можна його і залишити без велкої шкоди. Це шатро має бути легке, але таке сильне, щоб витримувало вітер, що віє зі швидкістю 60-ох миль на годину. Персонал повинен могти розіпняти це шатро навіть на нерівному терені за допомогою тих коликів, які є при шатрі. Фірма в Міннесоті дістала замовлення на це шатро. Висота замовлення — 99,190 дол.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

СУБОТА, 3-го ВЕРЕСНЯ 1966 р.

БРУКЛИН, Н. Й. Квартальні збори Т-ва Б. Хмельницького — 158 Відд. УНС о год. 8-ій веч. в залі Укр. Нац. Дому при 216-218 Гранд Стріт, о год. 8-ій веч. Управа просить вплачувати вкладки найдалі до 25-го кожного місяця. — Юрій Сокол, предсідник, Петро Дубовецький, рек. секретар.

ТАРЗАН, ч. 5672. Безвиглядний спротив!

Монголи з криком перли вперед, легковламлюючися через паркав!

Тарзан і його тубільці хоробро билися, але всі бачили даремність свого спротиву.